

Témačísła

Kone určitým spôsobom fascinujú každého človeka. Aj tí, ktorí sa ich boja, sa na ne aspoň radi naživo pozerajú, prípadne ich skúsia pohladkať. Kone boli pre ľudí mystické zvieratá, rovnocenní spoločníci na cestách aj pracovné nástroje. Aký je vzťah ľudí a koní dnes? *Profit* prináša tri rôzne **pohľady na to, ako sa majú dominantní dvojnožci a veľké poslušné štvornožce doplnajú.** ❖

Človek podľa vzoru kôň

Kôň ako líder

Človek a kôň žijú bok po boku už od pradávna. „Staroveké kultúry mali vždy jedno zviera, ktoré pokladali za médium prepájajúce svet vedomia a nevedomia. Existuje iba jedno zviera spoločné pre všetky – a to je kôň,“ hovorí filozoficky Renáta Foldynová, lektorka Horse Made. **Metóda využíva asistenciu koní pri rozvoji líderských zručností.**

autorka – Petra Švorcová

Predpokladom dobrého vodcu či manažéra je schopnosť viesť ľudí. Čo s tým má však spoločné kôň? Nezaujmajú ho tituly, pracovná pozícia či výška bankového konta. Ak sa rozhodne, že neurobí, o čo ho človek žiada, tak to neurobí. Sila naňho neplatí, ba ani vyhrážky či sľuby. Koňa treba o zmysle kroku presvedčiť. Reaguje iba na to, čo sa skrýva pod všetkými tými sociálnymi maskami, ktoré nosíme. Zaujíma ho prirodzenosť.

ÚTEK OD KOMUNIKÁCIE. Renáta Foldynová, zakladateľka a lektorka Horse Made v Českej republike, sedela na koni po prvý raz v dvadsiatich rokoch. Nešlo to hladko. Huculská kobyla menom Láska vnímala jej nadšenie z prvej jazdy, vôbec ho však nezdíelala. Začiatočníčku s eleganciou vyhadzovala zo sedla. „Nečastovala som ju práve peknými výrazmi. Dnes by som to už neurobila. Vedieť techniku je dôležité, ale pochopila som, že kôň sa neriadi ani nohami, ani rukami, ale v prvom rade hlavou. Platí to aj pri Horse Made, aj keď

táto metóda nie je o jazdení na koni,“ vyvádza z prvotného omylu R. Foldynová. Princípom techniky je, že človek ostane s koňom úplne sám. Spoločne majú splniť nejakú úlohu, napríklad prejsť z jednej strany piesčitej jazdiarne na druhú. Ostatní účastníci seminára, zväčša kolegovia, keďže metódu najčastejšie využívajú firmy ako teambuilding, ich pozorujú z diaľky. Lektorka všetko nakrúca na kameru. „Okamžitú spätnú väzbu vám dáva kôň, po splnení úlohy sa vyjadria aj ostatní. Ale až keď sa uvidíte na kamere, rozpoznáte zmenu svojho správania, ku ktorej vás reakcie koňa priviedli. A tiež uvidíte svoju prirodzenosť,“ popisuje R. Foldynová. Hovorí aj konkrétny príklad. Jeden manažér predaja si až pri koňoch uvedomil, že k ľuďom často pristupuje veľmi rýchlo a zozadu. Kone sa okamžite vyplašili a utekali od neho preč. Tak isto ako ľudia.

ZRKADLO. Metóda vzdelávania s asistenciou koní je najmä o človeku. „Základným rozdielom oproti iným technikám, ktoré rozvíjajú líderské zručnosti, je to, že trénuje limbický systém. V ňom sú uložené emócie, ale aj naše zvyky, návyky a roly, ktoré v spoločnosti hráme. Tým, že kôň reaguje iba na našu vnútornú energiu, dáva nám okamžitú spätnú väzbu,“ vysvetľuje R. Foldynová. Vedúce postavenie je podľa nej o tom, ako prijímame a dávame. Záleží teda na reči tela, prístupe k ostat-

ným aj na tóne hlasu. „Kôň vníma tieto kvality, rozumie tomuto jazyku a prirodzene nás nabáda ku zmene, ak nášmu vedeniu nerozumie,“ dodáva Renáta, ktorá ku koňom inklinovala od detstva. Vyrostala na vidieku a prosila rodičov o to, aby jej nejakého kúpili. Financie a čas však hrali proti dievčenskému rozmaru. Sen sa jej tak na určitý čas stratil úplne z dohľadu. Späť ho priviedla náhoda. Renáta sa ocitla vo fáze hľadania. Cítila, že to, čo robí, ju nenaplnia, ale nevidela inú perspektívu. „Raz ma môj známy, kouč, pozval na obed. Po dvoch hodinách som pochopila, že som vlastne na koučovacej hodine. Keď sme končili, povedal mi, že poruší zásadné pravidlo koučingu a prezradí mi, čo by som podľa neho mohla skúsiť. Povedal mi to len preto, že som to nepoznala,“ prezrádza R. Foldynová. Udalosti po ich stretnutí nabrali rýchly spád. Renáta sa zúčastnila na prvej konferencii Európskej asociácie učenia s asistenciou koní a postupne sa vyškoliť za lektorku.

ZÁŽITOK, KTORÝ OSTANE. Tak vníma to, čo prežila počas jedného dňa na seminári s asistenciou koní Irena Tomešová, vedúca úseku Centra pre kvalitu a štandardy v sociálnych službách Národného vzdelávacieho fondu Českej republiky. Vďaka svojej práci sa zúčastnila na mnohých seminároch osobného rozvoja a rozvoja manažérskych či líderských zručností. To, čo ju na začiatku vedelo stále čímsi novým prevkapiť, sa po čase stalo všedným a rovnakým. Keď dostala možnosť vyskúšať Horse Made v rámci prvého testovacieho roku, zaujalo ju to. Ako sama priznáva, veľký problém bol, že sa bojí každého zvieraťa nad pol metra. „Bola som presvedčená, že ako vedúca v očiach svojich kolegyň úplne zlyhám. Ony boli nadšené a ja som to zobrala ako možnosť na prekonanie svojho strachu,“ hovorí Irena. V blízkosti koňa bola iba raz v živote, keď si išli s priateľom zajazdiť. Priateľ skončil na zemi. Kôň na seba projektuje vaše vlastnosti. „Pozrite sa mu do očí a povedzte vlastnosti, ktoré vidíte,“ hovorí Renáta. Irena sa na chvíľku zblízka pozerá Mistrovi, koňovi, ktorého si vybrala, do očí. Záhadou jej ostáva, prečo si ona so svojím strachom vybrala

toho najdominantnejšieho koňa, temperamentného šéfa stáda. Keď sa jej podarí striasť týchto otázok, opatrne vymenúva niekoľko vlastností a čaká na reakciu lektorky. „Keby ste tieto vlastnosti nepoznali, tak ich nepoviete,“ hodnotí R. Foldynová. Debata sa vracia späť k výberu koňa a k špekuláciám o tom, či reflektuje Ireninu skrytú dominantnosť alebo túžbu po nej. Jednoznačná odpoveď neexistuje.

VODCA STÁDA O DVOCH. Prvá úloha seminára je jednoduchá – pozorujú sa kone. „Znie to možno zvláštne, ale kone cítia energiu ľudí. Vedia, či sú nadšení, a túžia po tom, aby sa ľuďom predviedli. A ony sa veľmi radi začnú v takom prípade predvádzať. Pre nich je to hra,“ približuje Renáta. Dodáva, že nasledujúcou úlohou je to, aby jeden dobrovoľník vošiel medzi kone a akýmkoľvek spôsobom ich presvedčil, že majú ísť s ním. Má na to potrebné vybavenie aj symboliku. „Vyžaduje si to dávku odvahy vojsť medzi šesťstokilogramové zvieratá. Keď medzi ne však vstúpi človek, zabudnú na všetko okolo. Dôležitý je pre nich iba on,“ opisuje Renáta. S humorm konštatuje, že to môže byť v konečnom dôsledku ešte hrozivejšie.

„Kôň je jedno z najlínivejších zvierat na svete. Najradšej celý deň leňoší a žerie trávu. Ale zároveň je neskutočne zvedavý. Zaujme ho všetko, čo mu dáte do cesty, ešte viac, ak to niečo je človek,“ vysvetľuje Renáta.

Konská európska myšlienka

Myšlienka vzdelávania s koňmi pochádza zo Spojených štátov, jej začiatky sa datujú do sedemdesiatych rokov minulého storočia. Nástupom v Európe v deväťdesiatych rokoch začala metóda získavať širší význam, a to vo sfére firemného vzdelávania. Zásluhu na európskom úspechu jej šírenia a rozvíjania má Gerhard Krebs z Horse Dream GmbH. Po desiatich rokoch pôsobenia na nemeckom vzdelávacom trhu spoločne s ďalšími európskymi lektormi založil v roku 2004 European Association for Horse Assisted Education (Európska asociácia učenia s asistenciou koní). Horse Made je členom asociácie od roku 2005. Svoju činnosť v Českej republike odštartoval v roku 2009.

PRAMEŇ: Český magazín Be the Best

sa vodcom stáda, ale musí mať istotu, že cestou do cieľa nepríde o život,“ vysvetľuje R. Foldynová. Ani priveľká dominancia bez pokory však nie je dobrá.

TVRDOSŤ A POKORA. Renáta si spomína na jedného manažéra, ktorý bol hrdý na to, že je dobrý vodca. Keď sa dostal medzi kone, začal nahlas a rýchlo chrliť povel, bičikom prudko mával okolo seba. Kone boli v takom pokluse, že ich nedokázal usmerniť. Báli sa ho. Nereagovali na to, čo od nich chcel, a už vonkoncom sa

Kôň dá človeku možnosť stať sa vodcom stáda, ale musí mať istotu, že cestou do cieľa nepríde o život

k nemu nechceli priblížiť. Manažér zmenil taktiku. Sadol si potichu na zem a čakal. Po určitom čase za ním samy prišli. „Kôň je jedno z najlínivejších zvierat na svete. Najradšej celý deň leňoší a žerie trávu. Ale zároveň je neskutočne zvedavý. Zaujme ho všetko, čo mu dáte do cesty, ešte viac, ak to niečo je človek,“ vysvetľuje Renáta.

Irena doplní jej slová o svoj vlastný zážitok. Za skutočného lídra sa nikdy nepovažovala. Omnoho viac ju však prevkápilo to, čo sa stalo večer. „Vytvorili sme kruh, do ktorého som vstúpila so zaviazanými očami ja a Mistr. Iba som tam stála a čakala, čo urobí,“ opisuje I. Tomešová. Mala za sebou ťažké obdobie. Začala sama o sebe pochybovať. Ani ten kôň za ňou určite nepôjde... „Chcela som sa vzdať. Napokon som sa vrátila. Až vtedy som počula, že ku mne prichádza. Papuľou mi začal prechádzať po tvári. Pochopila som jeho odkaz – kým nezložím bariéru, nenechám k sebe ľudí prísť, tak nepríde.“